

SPOOR 22 WIJKACADEMIE 010

De wijk,
dat zijn wij!

inholland
hogeschool

DOCK

Door:

Elisa van Berk 0926402

Saessa Lachitjaran 0948238

Nino Toklikishvili 0896761

Jessica de Koning 0949608

Voorwoord

Wij zijn Elisa van Berk, Saressa Lachitjaran, Nino Toklikishvili en Jessica de Koning. Wij studeren Social Work aan de Hogeschool van Rotterdam. Momenteel zitten wij in het derde studiejaar. Middels samenwerking tussen de Hogeschool en Welzijn Capelle was het mogelijk dit onderzoek uit te voeren.

Wij willen Gerard Aerts van de Hogeschool Rotterdam en Denise van Zundert van Welzijn Capelle in het bijzonder bedanken voor de mogelijkheid tot ontwikkeling middels dit onderzoek. Wekelijks dachten zij met ons mee en stelden kritische vragen om onze onderzoek vaardigheden aan te scherpen. Wij hopen dat onze bevindingen kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van de wijkacademie 010 en uiteindelijk ook aan een betere positionering van de MBO'er in het sociale werkveld.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inleiding	3
Deelvragen	4
<i>Inhoudelijke vormgeving LWG</i>	4
Hoe geef je de LWG-vorm?	4
<i>Funciemix HBO, AD en MBO</i>	5
Wat is het verschil tussen de niveaus?	5
<i>Rolverdeling en taakverheldering</i>	5
Hoe verhoud je je tot elkaar?	5
Hoe geef je SAMEN leren vorm?	6
Welke factoren zijn belangrijk voor een succesvolle samenwerking?	6
Valkuilen in de samenwerking	8
Conclusie	9
Bibliografie	10
Bijlagen	11

Inleiding

In de regio Rotterdam hebben werkveld en opleidingen de mouwen opgestroopt en een wijkacademie 010 opgestart. Hierin werken studenten mbo en hbo gezamenlijk aan weerbarstige vraagstukken uit onze huidige sociaalwerk en de maatschappij. MBO-krachten worden nu niet of onvoldoende ingezet in ons werk. Met de wijkacademie 010 willen wij daar verandering in brengen. Studenten vanuit Zadkine, Albeda, Hogeschool Rotterdam en Inholland werken intensief samen om binnen hun stage gericht te werken aan problemen van Rotterdammers en Capellenaren op het gebied van bijvoorbeeld schulden en gezondheid.

Wij hebben vanuit onze LeerWerkGemeenschap (= LWG, deze term gebruiken wij in de loop van het verslag) de opdracht gekregen om over de ontwikkeling van de wijkacademie 010 mee te denken. Dit was de aanleiding van ons onderzoek. Voor dit onderzoek hebben wij op verschillende wijzen informatie verkregen. Namelijk, door continue dialoog met Gerard en Denise, literatuuronderzoek en een interview. Met deze informatie hebben wij onze hoofd- en deelvragen kunnen beantwoorden. Tijdens het beantwoorden van de onderzoeksvragen hebben wij rekening gehouden met de belangen en het kunnen van alle betrokkenen.

Wij hebben het onderzoek gedaan aan de hand van de volgende hoofd- en deelvragen.

Hoofdvraag:

- Hoe geef je de LWG op zo een manier vorm dat de kwaliteiten van de verschillende niveaus optimaal gebruikt kunnen worden binnen de organisatie?

Deelvragen:

- Hoe geef je de LWG-vorm?
- Wat is het verschil tussen de niveaus?
- Hoe verhoud je je tot elkaar?
- Hoe geef je SAMEN leren vorm?
- Welke aspecten zijn belangrijk voor een succesvolle samenwerking?
- Valkuilen in de samenwerking.

Deelvragen

In dit hoofdstuk beantwoorden wij alle deelvragen aan de hand van verkregen informatie. De deelvragen zijn onderverdeeld in kopjes.

Inhoudelijke vormgeving LWG

Hoe geef je de LWG-vorm?

Een LWG is een werkomgeving waarin een groep studenten zowel HBO, AD en MBO samenwerken aan een project met als doel het beroep uit te oefenen in de praktijk en verbindingen te leggen tussen theorie en praktijk (Hogeschool Rotterdam, 2020). De professional is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van het werk. De school verzorgt het onderwijs in de LWG.

De structuur:

De thema's waar het project over zal gaan zijn schuldenproblematiek en gezondheid. De bedoeling is dat zeven studenten onderdeel zijn van de wijkacademie. Dit betekent dat van iedere opleiding een student meeloopt in de LWG.

Vanuit Spoor 22 was het ontwerp idee één keer per week samenkomen. De opdracht die de studenten moeten uitvoeren, voeren zij naast hun stage uit. Elke organisatie werkt zelf de opdracht uit rondom deze thema's dit kan aansluiten bij de eigen organisatie. Er komen twee begeleidende professionals die 100 uur studenten begeleiden. Daarnaast hebben zij nog 100 uur begeleiding vanuit de eigen opleiding. Tevens is er daarbij vanuit elke opleiding een stagebegeleider.

Wij denken dat een keer per week samenkomen om aan het project te werken insufficiënt is. Een professional deelt deze mening (Bijlage 1). Tijdens deze samenkomst wordt er gewerkt aan de gezamenlijke opdracht. Om goed samen te kunnen werken is het van belang dat er aandacht wordt besteed aan de relaties tussen studenten en aan de relaties tussen begeleiders en studenten. Duidelijke verwachtingen, omgangsafspraken en enthousiasme naar elkaar toe zijn bevorderend voor de relatie. Daarnaast heeft een gezamenlijke ruimte om aan de opdracht te werken ook een positief effect (Bruining, 2010). Andere succesfactoren voor de samenwerking worden in de loop van het verslag genoemd.

Om een LWG succesvol te laten verlopen moeten de juiste mensen bij elkaar geplaatst worden. Deze moeten dezelfde ambities hebben, durven doen en risico's durven nemen. De visie op leren dient een gezamenlijke visie te zijn en het management van alle betrokken instellingen is gemotiveerd om samen te werken en samen problemen op te lossen.

Funciemix HBO, AD en MBO

Wat is het verschil tussen de niveaus?

Tussen studenten van het Hbo en Mbo zijn een aantal verschillen. Van Mbo'ers wordt vaak gedacht dat deze sneller doen en sneller stappen nemen. Uit vergelijkbare samenwerkingen blijkt dat dit niet het geval is. Mbo'ers zouden net als hbo'ers de tijd nemen om een cliënt te leren kennen en een vertrouwensband op te bouwen. Mbo'ers zouden wel minder overleggen en hulp invoeren van een andere organisaties en/of instellingen.

Uit soortgelijke samenwerkingen is ook gebleken dat Mbo en Hbo studenten elkaar stimuleren. Dit omdat verschillende denkwijzen samenkomen. Wel zou de samenwerking in bepaalde gevallen hebben geleid tot overweldiging bij de Mbo studenten. Deze waren namelijk deze vorm van zelfstandigheid nog niet gewend. Wel heeft dit er voor gezorgd dat de overstap van het Mbo naar het Hbo kleiner wordt. Dit omdat er al kennis gemaakt is met de manier van werken en leren (Fontys, 2019).

Als we de competenties van beide social work opleidingen naast elkaar leggen, zien we dat ze overlappen; alle Mbo-competenties zijn in zekere mate ook Hbo-competenties. Sociaal Werk op Mbo niveau lijkt zich wat meer te richten op microniveau en wat minder op meso- en macroniveau (Welzijn Sociaal Werk, sd).

Rolverdeling en taakverheldering

Hoe verhoud je je tot elkaar?

Het samen leren in de praktijk staat centraal. Dit levert ook een groter leerrendement op dan individueel leren. Studenten krijgen de volledige verantwoordelijkheid voor de werkprocessen, maar het personeel blijft eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van het werk. Studenten voeren zelfstandig of samen de werkzaamheden van de beroepsprofessional uit het leren van de student staat hierbij centraal. Stagebegeleiders kunnen zich hierbij richten op het coachen van de student.

De leerwerkplaats wordt door de praktijk en onderwijsinstelling samen ontwikkeld. Belang van interprofessioneel werken voor de cliënt, zijn sociale omgeving en samenleving herkennen en erkennen. Herkennen wie hierbij wat op welk moment nodig is en wie wat doet.

Hoe geef je SAMEN leren vorm?

Onder samen leren verstaan wij leren van en met elkaar. Hiervoor is een goede samenwerking van belang.

Het onderzoek Hogeschool Windesheim laat zien dat het in interprofessionele teams essentieel is om een 'wij-gevoel' te ontwikkelen, om de verschillen in professionele achtergronden (de professionele identiteit) te kunnen overbruggen en ten volste gebruik te maken van de beschikbare kennis in de groep (zie ook Mitchell, Parker, Giles, & White, 2010). Vanuit dit onderzoek blijkt dat als het team gestructureerd werkt en op gezet tijden contact heeft positieve effect over de samenwerking.

Welke aspecten zijn belangrijk voor een succesvolle samenwerking?

Het recept voor een perfecte samenwerking is er niet. Wij hebben met een aantal professionals gesproken over hun mening over dit vraagstuk. Samenwerken werkt motivatie verhogend. Het feit dat je met meerdere mensen samenwerkt en andere op je rekenen werkt motiverend. Uit onderzoek blijkt dat studenten die tijdens het samenwerken iets uitleggen het meeste leren. Je gaat namelijk tijdens het luisteren actief met de gegeven informatie om. Deze samenwerking bereid studenten ook al voor op later want samenwerkend leren lijkt op een echte werksituatie. Later werk je immers vaak samen onder een leidinggevende. Hierdoor maak je een mooie verbinding met onderwijs en praktijk. Door samenwerking leer je daarnaast sociale competenties zoals: discussiëren, luisteren en conflicten oplossen. Zoals Astrid ook benoemd in ons interview met haar hebben de mbo & hbo ieder eigen succesfactoren waarin zij elkaar kunnen versterken in de samenwerking (Bijlage 1).

Wat wel belangrijk is voor de samenwerking tussen Mbo en Hbo studenten en over het algemeen is het feit dat er duidelijke afspraken gemaakt moeten worden. Zet alle afspraken die je gemaakt hebt met je team, je leidinggevende of iemand anders uit je instelling op papier. Dan weet iedereen die erbij betrokken is wat is afgesproken. Hoe vaak is het overleg? Overleg in werktijd of daarbuiten? Wie nemen deel? Wie zit voor? Bij wie kun je terecht met mogelijke ideeën die tijdens het overleg zijn bedacht?

Zeven studenten is een goede groep om het project mee op te starten. Bij een kleinere groepen loop je het risico dat er bij afmeldingen te weinig deelnemers overblijven. Bij grotere groepen is er te weinig gelegenheid om iedereen voldoende aan bod te laten komen.

Ook is het hebben van een gezamenlijke ruimte op locatie belangrijk. Dit werkt bevorderend voor de groepsdynamiek. Er is hier ruimte om aan persoonlijke- en gezamenlijke doelen te werken. Deze ruimte zou bij het Huis van de Wijk in Middelwatering zijn.

Het lectoraat sociale innovatie en het lectoraat innoveren in de ouderen zorg van Hogeschool Windesheim hebben samen een onderzoek gedaan naar succes factoren voor interprofessioneel samenwerken in de wijk (Windesheim,2016).

Vanuit het onderzoek is gebleken dat de taakverdeling, gedeelde visie, vertrouwen en reflexiviteit een positief effect hebben op de processen binnen het team. Deze processen hangen samen met de effectiviteit van teams en lijken bovendien meerwaarde te hebben voor de cliënt

- De eerste factor is team grote.
- De tweede factor is Taak interdependentie, de mate waarin de teamleden van elkaar afhankelijk zijn voor het uitvoeren van hun taak. Hoge taakinterdependentie zorgt ervoor dat verschillende professionals sterk met elkaars werk verworven zijn en dat zij in vergaande mate met elkaar moeten samenwerken in het uitvoeren van de teamdoelen. Bij lage taakinterdependentie werken professionals vooral vanuit hun eigen specialisme, en kunnen zij hun taken ook uitvoeren zonder hulp van teamleden.
- De derde factor is gedeelde visie, de mate waarin teamleden een duidelijk beeld hebben en het met elkaar eens zijn over de teamdoelen en visie.
- De vierde factor in deze categorie is vertrouwen tussen teamleden. Vertrouwen is een vrij breed begrip, en wordt in de literatuur beschreven aan de hand van drie kenmerken: individuele capaciteiten, welwillendheid en integriteit van teamgenoten (Mayer, Davis, & Schoorman, 1995). Als het vertrouwen in een team hoog is, betekent dit dat teamleden elkaar hoog beoordelen op deze kenmerken, en dat zij 'erop vertrouwen' dat hun collega's hun werk goed uitvoeren en het beste met henzelf en het team voor hebben.
- De vijfde factor is Reflexiviteit. Het vermogen van een team om te reflecteren op het eigen handelen en de samenwerking ook aan te passen waar nodig. Dit kan voordelen opleveren voor productiviteit in teams (Widmer, Schippers & West, 2009). Deze voordelen worden juist zichtbaar als er sprake is van interprofessionele samenwerking (in dit geval tussen verschillende scholen). Omgaan met verschillende beroepen/disciplines vraagt dus juist om extra reflexiviteit.

Ruimte voor individuele doelen

De ruimte creëren voor de individuele doelen is ook belangrijk. Er moet genoeg ruimte zijn voor iedere professional of student om zich te kunnen ontplooiën en van uit eigen tempo regie te kunnen pakken. Dat vraagt aan de organisatie om present te zijn en vanaf begin allerlei gradaties te herkennen bij de betrokkenen.

Valkuilen in de samenwerking

Een grote valkuil binnen de samenwerking is het niet openstaan voor elkaar, groepsvorming wordt belemmerd wanneer mensen niet voor elkaar openstaan. Ook is een valkuil gericht op deze samenwerking de subgroep die kunnen ontstaan tussen opleiding in plaats van een geheel. Dit houdt in Mbo blijft bij Mbo en Hbo blijft bij Hbo. Vaak zijn er verschillende subgroepen binnen een bredere groep. Dit werkt door op de dynamiek van de groep.

Conclusie

Zoals eerder benoemd denken wij dat een dag per week niet voldoende is om succesvolle samenwerking tot stand te brengen.

Verder concluderen wij dat er veel voordeel gehaald kan worden uit een samenwerking tussen de verschillende opleidingen. Door deze samenwerking is onder andere de overstap van Mbo naar Hbo kleiner. Tevens krijgen Mbo studenten door deze samenwerking dezelfde kansen als Hbo studenten waardoor zij niet vergeten worden binnen het sociale werkveld. Dit biedt ook een duurzame oplossing voor het probleem wat speelt. Mbo'ers worden inhoudelijker betrokken binnen het sociale werkveld.

Kortom denken wij dat er veel voordeel gehaald kan worden uit een samenwerking tussen het Hbo & Mbo. Zowel de Mbo als Hbo studenten kunnen leren van elkaars aanpak. Eerder hebben wij beschreven dat een Hbo student over het algemeen voor een analytische aanpak gaat en een Mbo student voor een directere. Beiden kunnen veel halen uit elkaars kennis. Tevens hebben wij in de loop van het verslag telkens aangegeven hoe belangrijk samenwerking is. Aangezien later in het werkveld ook sprake is van veel samenwerking kunnen zij uit dit project veel voordeel halen.

Bibliografie

Bruining, T. & Uytendaal, E. (2010) 1 + 1 = 3. De kracht van leerwerkgemeenschappen. 's-Hertogenbosch: KPC Groep

Fontys, (2019) van: <https://www.fontys.nl/nieuws/succesvolle-samenwerking-tussen-roc-tilburg-en-fontys-hogeschool-ict/>

Hofhuis, J., Mensen, M., Ten Den, L., Van den Berg, A., Koopman-Draijer, M., Smits, C. & De Vries, S. (2016). [Succesfactoren voor Interprofessioneel Samenwerken in de Wijk. Een kwantitatief onderzoek onder Nederlandse zorg- en welzijnsprofessionals.](#) Zwolle: Windesheim

Hogeschool Rotterdam. (2020). Instituut voor Sociale Opleidingen. Realistische en praktijkgerichte werkers. Geraadpleegd van: <https://www.hogeschoolrotterdam.nl/samenwerking/instituten/instituut-voor-sociale-opleidingen/samenwerken/>

Welzijn Sociaal Werk. (sd). Opgehaald van Zadkine: <https://www.zadkine.nl/StuderenBijZadkine/Studiewijzer/Sociaal%20maatschappelijk%20dienstverlener%20bol.aspx#de-opleiding/meer-over-deze-opleiding>

<https://www.radboudumc.nl/getmedia/21bb9168-f9ab-4d5d-b273-61aac70b0366/Toolbox-werkvormen-IPL-december-2018.aspx>

Bijlagen

Bijlage 1

Interview over samenwerking HBO & MBO

Voor het onderzoek van de samenwerking tussen mbo & hbo heb ik ervoor gekozen een interview te doen met buurtcoach Astrid Keerveld. Ik vond het handig om zo een professioneel perspectief op papier te krijgen van iemand die binnen de organisatie Welzijn Capelle actief is.

Hoe ik het begrepen heb is de bedoeling van de mbo en hbo stage samenwerking dat ongeveer 4 MBO en 4 HBO studenten samen op een project geplaatst worden en deze vervolgens gaan uitvoeren van a tot z met ondertussen professionele begeleiding. Verder volgen de Mbo'ers en hbo'ers ook nog gewoon een eigen stagetraject zoals ik nu ook doe.

· Ik vraag mij af of jij als professional denkt dat deze samenwerking nuttig kan zijn/ Hoe kunnen de mbo'ers en hbo'ers elkaar versterken in de praktijk?

- MBO'ers zijn over het algemeen praktisch ingesteld en HBO'ers meer analytische dit kan een goed combinatie zijn.

- Bij onderzoek: HBO formuleert onderzoeksvraag en deelvragen. MBO studenten kunnen helpen veldonderzoek (onderzoek doormiddel van het afnemen van interviews, enquêtes etc). HBO geeft antwoord op onderzoeksvraag.

- Bij buurtactiviteiten: HBO studenten schrijven projectplan en (financiële) aanvraag voor buurtactiviteiten. MBO studenten helpen bij de uitvoering van de buurtactiviteit (zoals; ruimte regelen, aanschaf materialen, begeleiding, vergunning aanvraag etc)

· Is de wijze waarop een mbo'er een probleem aan pakt denk je anders dan die van een hbo'er?

- HBO zijn over het algemeen meer analytische en zullen in de eerste instantie eerst nadenken over het probleem hoe ze die kunnen aanpakken (afwachtende houding). MBO'ers zijn over het algemeen doeners en zullen vaker meteen proberen een probleem aan te pakken (actieve houding). Het ene aanpak is niet beter dan de andere aanpak vaak is een combinatie een goed balans.

· Hoe kan Welzijn Capelle deze samenwerking volgens jou gaan vormgeven?

Zie eerste vraag

- Bij onderzoek: HBO formuleert onderzoeksvraag en deelvragen. MBO studenten kunnen helpen veldonderzoek (onderzoek doormiddel van het afnemen van interviews, enquêtes etc). HBO geeft antwoord op onderzoeksvraag.

- Bij buurtactiviteiten: HBO studenten schrijven projectplan en (financiële) aanvraag voor buurtactiviteiten. MBO studenten helpen bij de uitvoering van de buurtactiviteit (zoals; ruimte regelen, aanschaf materialen, begeleiding, vergunning aanvraag etc)

· Hoeveel dagen per week denk jij dat er nodig zijn aan het project te zitten?

- Hangt eraf wat het project inhoudt gaat het om een dagelijks, wekelijks en maandelijkse activiteit.

- Wekelijkse activiteit: Minimaal 2 dagen waarvan 1 dag minimaal gezamenlijk moet zijn zodat er een goede afstemmingen en bijsturing mogelijk is.

Ik heb nu momenteel elke donderdag een leerwerkgemeenschap die tussen de 3 en 4 uur kan duren. De bedoeling is dat er ook een leerwerkgemeenschap moet worden vormgegeven voor de hbo en mbo studenten. Hoe denk jij dat dit het beste gedaan kan worden. Hetgeen waar ik tegenaan liep toen ik nadacht over deze vraag is het feit dat ik nu mijn leerwerkgemeenschap krijg van een leraar van het hbo. Ik ben benieuwd of de leerwerkgemeenschap dan moet worden gegeven door een professional of door een leraar/lerares van het hoger onderwijs.

- Begeleiding van uit het werkveld professional en daarnaast iemand van school zowel een HBO als MBO. Ook de begeleiding is handig op drie deling te doen. Hiervoor is wel een goede afstemming nodig en flexibiliteit (indien nodig online overleg).